

РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН

Бухгалтерський облік як інформаційна модель оброблення інформації про об'єкти, явища та процеси на мікрорівні повинен модифікуватися в рамках доміантних змін економічного середовища. Незаперечним залишається той факт, що розвиток теоретичних, методологічних та організаційних основ системи бухгалтерського обліку базується на застосовуваних або ж затребуваних інформаційних конструкціях, які є окремим елементом сучасних економічних теорій та теорій управління.

Неокласичні теорії економічного розвитку, що лежать в основі державної економічної політики, не в змозі надати пояснення щодо виникнення, за останні роки, ряду кризових явищ в економіці. Тим більше вони не розкривають сутності бухгалтерського обліку як вагомій структурної одиниці системи управління, взаємозв'язків та взаємозалежності між системою обліку та управлінським процесом, а головне – не розглядають систему бухгалтерського обліку в якості важливого інструменту досягнення цілей перспективного розвитку суб'єкта господарювання.

Наразі все більшої популярності набувають підходи до пояснення економічних процесів та явищ за допомогою неінституційних теорій, базових принципів, які враховують суб'єктивні та об'єктивні чинники, що не виражаються за допомогою класичних економічних категорій, а враховують поведінку економічних суб'єктів в рамках конкретної ситуації, наявних та потенційних обмежень, ідентифікованих проблем, встановлених цілей тощо.

Застосування методологічних конструкцій інституційної теорії надасть можливість вирішення наступних взаємопов'язаних між собою проблем: 1) нерозуміння управлінським персоналом важливості бухгалтерського обліку в якості інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень; 2) відсутність теоретичної, методологічної та організаційної узгодженості між системами бухгалтерського обліку та управління; 3) нездатність системи бухгалтерського обліку оперативно реагувати на зміни в соціально– економічному середовищі; 4) неспроможність традиційного облікового інструментарію задовольнити інформаційні потреби управлінського персоналу.

Формальні і неформальні інститути мають вплив на економічні структури (суб'єкти підприємницької діяльності), які згідно інституційної теорії включено до такої категорії як «організація». Існування певного набору інститутів, а отже, наявність певних інституційних рамок функціонування організацій, забезпечує появу якісно нових видів суб'єктів господарювання та визначає напрями їх розвитку.

В якості окремого вагomeго інституту у забезпеченні економічного розвитку слід вважати поведінку управлінського персоналу, яка реалізується на основі використання набутих емпіричних знань та досвіду дій у забезпеченні досягнення перспективного стану фінансово– господарської діяльності суб'єкта господарювання. Розуміння управлінським персоналом тенденцій розвитку економічного середовища забезпечує його конкурентними перевагами у веденні бізнесу та досягненні стратегічних цілей.

Зважаючи на необхідність трансформації управлінських процесів відповідно до

нових суспільних, соціальних та економічних викликів, в результаті чого сформувалися нові інститути впливу на економічні структури мікрорівня, удосконалення потребує бухгалтерський облік як інформаційна модель.

Підвищення вимог до інформаційного забезпечення зі сторони управлінського персоналу потребує не тільки удосконалення методології бухгалтерського обліку, але й вимагає більш масштабніших дій, пов'язаних із необхідністю побудови якісно нової інформаційної моделі. До таких можна віднести: 1) налагодження тісних взаємозв'язків між продуцентами інформації та її користувачами, що передбачає включення системи бухгалтерського обліку до системи управління не тільки в якості інформаційного забезпечення, але як складової супроводження процесу прийняття управлінських рішень на етапах вибору альтернатив, контролю та оцінки виконання рішень; 2) формування інформаційної конструкції на базі системи управління суб'єкта господарювання, яка б включала в себе складові щодо оброблення внутрішньої та зовнішньої інформації, даних ретроспективного, оперативного та перспективного характеру; 3) здійснення чіткої структуризації системи бухгалтерського обліку на складові (підсистеми), які б забезпечували виконання інформаційних управлінських запитів; налагодження взаємозв'язків між ними. До таких складових системи бухгалтерського обліку можна віднести підсистеми стратегічного обліку, обліку податкових розрахунків, статистичного обліку, внутрішньогосподарського обліку тощо; 4) введення до системи бухгалтерського обліку нових об'єктів, що зумовлюється обранням до застосування певної управлінської моделі, інформація про які необхідна для досягнення поставлених цілей економічного розвитку; 5) наповнення методологічної бази бухгалтерського обліку новими методами, а саме методами із інших видів практичної діяльності, що забезпечить можливість оперативного оброблення інформації та підготовки релевантних даних.

На сучасному етапі економічного розвитку формування інституту бухгалтерського обліку, визначення чітких меж його функціонування забезпечується необхідністю підвищення довіри суспільства до інформування про здійснюванні економічні процеси на макро та мікрорівні, а головне – підвищення релевантності інформаційного забезпечення процесів прийняття управлінських рішень. Становлення інституту бухгалтерського обліку включає в себе посилення його взаємозв'язків із системою управління, удосконалення організаційних, технічних, методичних та методологічних основ системи бухгалтерського обліку.